

Sabranec

slovenske narodne pesni.

J. RUTAR I

I. knjiga.

JULIUS DASE

TRIESTE

Via Ponte rosso 3

GORIZIA

Piazza grande 447

FIUME

Via del Governo 566

Izbrane

slovenske narodne
pesni,

ki so po raznih časopisih raz-
tresene.

I. Knjiga.

Putar

Doma in Creinjevo pri Radoljci. Mena
roševina se obdaja in se vedno kažejo nje,
oni oklep - kadar je Donavo preplavala reka
je: imeli ste bratce, poi je nesto poznali -
Tajpena sud' u krov, ali karksi Jovi
(?) okoli (48 -

I. 56 1.

x Rožmanova Alenčica. *)

u-u-u-u-u-
Je Rožmanu prišlo pismo Tati,
Da treba mu les soldata dat,
Pa nima nobenega lepoga sinu,
Al ima deset lepih hčeri.
Alenčica zala, najmlajša hči,
Vrtu zdaj pravi in govori:
„Oče, vi pojte v Riden lep,
Kupite Konjica berzega
In tudi pruško in sablico,
Na koncu bo imela pangele zlat,
Lih kakor ga ima viši soldat.“
Oče je šel v Riden lep,

Kupil je Konjica berzega

*) Ravno to opera umetno pesni: Rožmanov
vijak in Konjica, Novice 1863, list 12 -
Krajčina se tu imenuje Meta -

In tudi puško in sabljo;
 Na koncu je imela pangelj z glat,
 Lih kakor ga ima viši soldat.
 Se Lencica hitro osutnila,
 Na Konjica urno je smutnila,
 Je Lencica daleč zdrijala,
 Daleč, o daleč v ravno polje.—
 Viši soldat v lini stoji
 In tako pravi ter govori:
 „Sem spodrčci Rožmanov soldat;
 Za moško telo je prelepo,
 Za žensko telo je presèrno.—
 Ali ga pa moramo slušati,
 Peljimo ga h Konjatkim bergtam tje;

Če je to res možko telo,
 Bo beryde rado prebiraló;
 Če je pa žensko to telo,
 Jih se ne bo pogledalo.“—
 Ona je beryde prebiraló,
 Svojnui Konjicu je eno kuzila.
 Viši soldat se govori:
 „Ali ga pa moramo slušati,
 Štengce mu z lojem namožimo;
 Če je to res žensko telo,
 TBo gori in doli po štengoh slo
 In se bo milo zjokalo.
 Če je pa to možko telo
 TBo gori in doli po štengoh slo

„In kerhko bo zasentalo.“
 Je Alencica gori in doli šla,
 Ta je kerhko zasentala. —
 Viši soldat se govori:

„Meni je prišlo pišmo tak,
 De pojdemo vsi v pare spat,
 Z menoj pa pojde Rožmanov soldat.
 Alencica pravi in govori:

„De pa gremo, le pojmo,
 Orožje med namo ležalo bo.
 Tvor mene skušal bo,
 Orožje moje skušal bo.“ —
 Viši soldat se govori,
 „Tvor bo preplul veliko vodo,

Veliko vodo, vodo Donavo
 Spet lahko šel podle domu bo.
 Preplula je ona veliko vodo,
 Veliko vodo, vodo Donavo.

Ko je priplula onkraj vode
 Inela je Kapico doli z glave,
 To herbsu steji pravli kiti dve,
 Nj kiti dve, kot gojžli dve.
 Viši soldat se govori:

„Do zdaj si bla moj berhki soldat,
 U zdaj boš pa žena moja.“ —
 Alencica pravi in govori:
 „Kar je receno, je storjeno!
 Jest pa zdaj spet domu bom šla,

Imam doma jest grunte tri

In tudi goršega, kakor si ti!"

1. Zap. Fr. Smetk, N. Glasnik III. str. 4.

5250

III. Galjot.

Galjot je vozil galejico,

Veslozi prosil je bogai,

Deb' se enkrat na suhem stal,

Deb' se enkrat prišel na dom.

Obljubil je darove tri:

Za prvi dar je mašni plašč

Na goro k svetnu Lorencu,

Za drugi dar je keleh zlat

Na hujše k svetnu Jožefu

In tretji dar glasani je zvon

K devic' Marij' na jezero.

„Le vlec', le vlec' veter hladan,

Veter hladan, veter močan!"

Tako je prosil v bog Galjot.

Poslušnil veter hladan,

Veter hladan, hudo močan,

Zanesel je galejico

Na kraj morja širokega.

Tri kraj' morja širokega

Stoji mladenič lep in mlad.

Tako je rekel v bog Galjot:

„Mladenič mlad, al' me poznai,

Al' veš otkod sem jest doma?"

Al' veš mladenič lep in mlad,

Kaklo na mojem domu gré?"

„Na svojem domu dobro gré,

Tvoj sin bo novo mašo pël,
^{ki}
~~Galjot~~ tvoja pa se zdaj moži,
 In tvoja žena pa ima
 Je dolgo družega moža. —
 Galjot poseje v torbico
 Prinese ven rumeni glat:
 »Oj, nesi mojemu sinu,
 Ki bo novo mašo pël.
 Galjot poseje v torbico,
 Prinese ven kaj perstani glat:
 »Oj, nesi moji hčeri to,
 Ki se ravno zdaj moži,
 Moji ženi pa poroči:
 Živ nij več v bog Galjot. —
 »Le vlec, le vlec veter hladan

Veter hladan, veter močan. —
 Posegnil veter je hladan,
 Veter hladan, hudo močan,
 Odnesel je galejico
 Spet ved, morja sirovega.
 Tarko je rekel ubog Galjot:
 »Veselite se ve ribice, *)
 Ker boste pile mojo kri;
 Veselite se ve ribice,
 Ker boste glodale moje kosti. —
 Škofjeloška.

III.
 Otkop.

5339

1. Ena lepa Kranjska žena
 Težek porod je imela,
 Je da porodu omestela: —
 *) II. knj. str. 14

2. Hitro so jo pokopali
Doli vsi so poklekneli
/: Na molitve so molili. /
3. Proti domu so sose vrnili;
Otroci očetu naproti prišli.
/: "Oh kako smo lačni, njemu rekli. /
4. Pojte mater kralja prositi;
Ona ga je pred dajala,
/: Kaj ga bo tud zdaj vam dala. /
5. Kaj so otroci ti storili?
Na jeznan britof tje so šekli,
/: Da bi novi grob tam našli. /
6. Kover novi grob so našli,
Doli vsi so poklekneli,
/: Molitev za mater so molili. /

7. Mater v grobu so prouili:-
Mati pa v grobu lepo proje,
/: Zibljje ljubo dete svoje. /
8. "Kaj zemljo sem te nosila,
Tud zemljo sem te rodila,
/: S čem te bom le zdaj živila. /
9. Kadar bi te hlaa poviti,
Al pretesna je ta hlačka,
/: Ob vseh strani me stiska. /
10. Tudi mi malo je prenižka,
S čelom moram jo podpirat,
/: Z ustni moram jo podjemat. /
11. Doma otroci birj so šekli.
"Oh oče, mati v grobu proje,
/: Dva zibljje dete svoje. /

12. Komaj ore to zasliši,
Gre sosede hitro klicat,
/: Da bi mu ženo sili otkopati: /.

B. Ko so grob njen otkopali,
Gardnjic' mati je dihnila,
V kralci dete je deržala,
Mertvo dete je deržala.

Na Dolenjskem Korytki IV. 74.
Obe pesni je zapisal Jurc
in je naklonil v Glasniku 1869.

IV.

X V deveti deželji omaženov.

1. V gradu se gospod, gospa
Gor in dol sprebojata.
Škerb gospej po glavi bloki,
Ko pripravlja se k poroki.

Ter veliko ma škerbi
Sprasuje, govori:

2. „Kob' se znajdel hitersel,
Dab' po mojo mater sel,
Kotri v deveto dežel,
On bi dober lon prejél,
Jest bi sola dober lon,
Dober lon, aj dvajset kron!“

3. Gospa tega ne govori
Hitro sel pred njo stoji:

„Gospa, kaj mi ukazete,
Hitri sel sem, gledajte!“

Gospa mu govori:

„Utergaj ti mi rože tri:

4. Prvi puščelj ješenja,
 Mal por nas je veselja;
 Drugi puščelj dobnil rož,
 Mi le imamo v Bogu Trošt;
 Tretji puščelj žalbeljua,
 Tri nas je dosti žalega? —

5. Hitri sel po mater gre
 Kotri v devete vejle. —
 Ko po poti rajžata
 Lepo zvonit zastlita. *)
 Mati to pregovori:

„Zdaj je umirala moja hči!“

6. Sel takko ji govori:

„Tilo, tilo, mati vi!“

*) Prim: Jv. I. št. XXVIII, str. 34.

Naša je navada ta,
 Aji navada blažena,
 Ko solnce na polvom stoji,
 Da parsov lepo zvonit? —

7. Kamor daleč privedeta,
 Blizu grada belega.
 Mati to pregovori:

„Zdaj je umirala moja hči!“

Oblojo noj žogajo,

Miri trugo delajo? —

8. Sel takko ji govori:

„Tilo, tilo, mati vi!“

Naša je navada ta,

Aji navada blažena:

Škole, miže popravljaajo,
 Ja bočinjo napravljajo.³⁷
 9. Trišla sta pod beli grad,
 Vlini gospoda vidla sta,
 Brivč si černe oči,
 Mati to spregovori:
 3. Zdrav je umirala hči moja',
 Polni so gospod solja'.
 10. Vel tako ji govori:
 2. Telo, telo, mati vi!
 Ši' gospod so kufarci dat,
 Dim v oči jim jel stopat;
 Zdrav oči si brivčjo,
 Počniti iščejo.³⁸

11. Izo v bel grad privedla
 Pler mirtvo zagledala.
 Mati to spregovori:
 »Moj bog, kaj se mi zgodi!
 Kje si sioti hitri sel,
 Ki si bil po me prišel?³⁹
 12. »Ti si me volil v deveto dežel,
 Dober lon tvoš zdaj prejél,
 Jest bom dala dober lon,
 Dober lon, aj dvajset kron!
 Tis' me troštal prelepa,
 Umirala nšsem jest zata'.
 13. Mati to še govori:
 »Mati nobena prav ne ští,

18.

Ti svojo hčer moji takó,
 kot sem bila jest svojó
 Notri v deveto dežel:

Bož pred časom jo je vzel! —

14. Mati Komaj zagovori,
 Doli pade, omesti;

Duša njena se odloč,

Ker žalovala je na noč. —

Oj kaj žalost ne stori;

Skimalu dve gospé umori! —

Nat. v Glasniku 1844 str. 69.
 Jap. Koro Rozman + 1856 —

V.

3351 x Jerica.

Jerica ima hudo mračlo,
 Hudo, da se smili bogu.

19.

Ta o prepselom krushek péce

En ga s pestkom osoli;

Ta se bistega obilo nij: —

3 Jerca, ženi volka past.

Ni zelens gnojnico,

Ni tršeno (?) travnico! —

To mi Jerca govori:

33 Mežnar, mežnar, zvoní sam,

Šetelinčki naj pojó,

Da še mene strah ne bó! —

Máčohor je prime zdaj,

Prime za rmenne lasé:

4 Kaj, ti vkle garjevo

Boš se meni odgovarjalo? —

Le pomene ž njo po hiši
 In po veži, po smetiščih. —
 Jerca gnala volka past
 Na zelens gmajnico,
 Na Trösens travnico,
 Pa prosila je ^{boga} ~~volka~~ dva,
 Da bi prišla volka dva,
 Da bi snela vola oba. —
 Prišla kaj sta volka dva,
 Snela vola sta oba. —
 Jerca šla na žegnan britof,
 Sem in tje je sekala,
 Tako Jerca govorila:
 „Da bi se odperla zemlja,
 Črna zemlja, matern grob!“

Se odperla črna zemlja,
 Črna zemlja, matern grob;
 To mi mati govori:
 „Jerca, glad mi lasé!“ —
 To mi Jerca govori:
 „Mati, mati, vaša glavca,
 Vaša glavca čuden duš,
 Že po sedem let je v zemlji!“
 To mi mati govori:
 „Jerca, kak se ti godi?“ —
 „Meni slabo se godi,
 V mojem hudo marčolo,
 Hudo, da se smil bogu!
 Pa s pepelom krušek peče,
 Pa ga s preskoni osoli,

Pa se s tega obilo nij."

Je se rekla mati ji:

"Pojd' po hladno vodo ti!"

Pa se zemlja je zapirala,

Se zapirala nekoma j.

Jerica pa prinesla vóvé

sem ter tje hodila je

Pa tako govorila je:

"Odpori, odpori, grob se ti,

Grob se čerini ti odpori!"

Pa se strila meglica,

Megla polna sončevó,

Nesla Jerico je v nebo,

Se zapiralo je za njo!

Gov. J. Struikel
Glasnik VII. str. 35.

"Vstani, vstani Jerica!

Vstani, ženi vole past

Tjekej v reber zeleno!"

"Cakajte, oj mati vi,

Da Janove odzvoni,

Petelinčki odpojó!"

"Vstani, vstani Jerica,

Vstani, ženi vole past

Tjekej v reber zeleno!"

Jerica ustala je,

Past voličke gnola je

Tjekej v reber zeleno.

"Povite volički se,

Da grem k svoji materi

Tje na britof žegnani,

Ljubi so grobje velbani.—
 Črna zemlja odpru se,
 Črna zemlja, materni grob,
 Da vam potožila bom,
 Svoje srce odkrila bom.²⁷
 Zemlja se odperla je,
 Črna zemlja, materni grob,
 Jerica sožila je,
 Tako govorila je:
²⁷ Mati, mati, mamica!
 Taci inam hudo močelo,
 Preden se dani zvonu,
 Peselinčki odpojo,
 Ne pokličite, me zbudite,
 Moram gnati volc past

Tjetej v reber zeleno.
 Tri vas pa ležala sem,
 Da je posjalo solunčice
 Ali na mehko posteljico.—
 Mati, mati, mamica!
 Taci inam hudo močelo:
 Teci mi z pepelom kruh,
 Z drobnimi pestkom ga soli,
 In kadar mi reže ga,
 Vreže mi salki sarkoga,
 Da se vidi stroz njegaj,
 Zraven vselej krega me.
 Vi ste petkli belega,
 Režali debelo ga,
 Z maslom ste ga mazali

Mati, mati, mamica!
 Tac imam hudo maceho:
 Kezar ona cese me,
 Tak zgrebeni sterze me,
 Da mi tece cernakri.
 Pro ste vi cesali me,
 Nilo bojali ste me.—
 Mati, mati, mamica!
 Tac imam hudo maceho:
 Postelj imam tak serbo,
 Nikdar ne postelje je,
 Nikdar ne grahja mi je,
 Devlje v zglavje seruje mi,
 Devlje v znojje pesetk mi.
 Vi ste meško volji mi,

Vsak ste dan grahjali mi.—
 Mati, mati, mamica
 Biti nij mi več doma! —
 Mati govorila je:
 „Boji Jerica domu,
 Zroci se milemu bogu!“
 „Mati, mati mamica,
 Biti mi nij več doma;
 Tu pri vas ostala bom,
 Tu pri vas ležala bom.“
 Leže Jerica k materi,
 Se tako mi govori:
 „Bolji mati so mrtva,
 Kator živa maceha.“
 Romaj to izgovori

Svojo dasico prusti. —

Kako je to pač hudo,
Uj hudo za vacega,
Ki nēma svoje matere,

Ki ima hudo maceho. —

Novice 1859
str. 192

f. Janežičev Ovetnik (mali)
II. del pg. 79; zap. Valjavca. —

Tij prvobna je čista narod,
mo „Sirotek“, posl. d. Jeron (Bleivci;
svo Berilo III. str. 38). —

Deloma spominja ta pesen
ludi na začetek Vrazove „Brat u,
mori sestro“ (str. 84);

Stani, sinček Vanek,

Ženi nama na pašo

Pod goro visoko,

Na zeleni travnik

Dva bela volica,

Dva črna konjiča id. —

5997

VIII. Komar se je ženil

Poroka Dreves. str. 44

1. Bode le prihi,

Lubi otrociči,

Pojdemo na svate

V sumo zeleno.

2. Kras se bode ženil,

Buter si klobasto

Bode vzel za ženo,

Ženo ljubljeno.

3. Gaber se bo ženil,

Brezo dolgočlasto

Bode vzel za ženo,

Ženo ljubljeno.

30.

4. Helen se bove ženil,
Lijpo sladovico
Bove vzel za ženo,
Ženo ljubljeno.

5. Javor se bo ženil,
! Topol brezslitko
Bove vzel za ženo,
Ženo ljubljeno.

6. Jesen se bo ženil,
Verbo gerbovačo
Bove vzel za ženo,
Ženo ljubljeno.

7. Gostija bo o dobroti
V tem kosovem logu;

31.

Godri mili ptički,
Ptički prisani.

8. Kulovica lisica
Bo pečenke pekla,
Jelen pa natakal
Mladno vodico.

! Zap. Terstenjak, Glasnik
1864 str. 23: / —

VIII.

1958

1. Tiček leti, tiček leti,
Tičica za njim leti:

"Vzemi mene, vzemi mene,
Drobni mali tiček ti!" —

2. "Koj bum o labum, koj bum o labum,
Drobna mala tičica? —

Mā je hrana, mā je hrana
Drobni mali červeki;

Mê je pitje, mê je pitje
Mluta Kolomijica;

Mâ je hiža, mâ je hiža
Drobno malo šerniče:

Koj bum o sabum, Koj bum o sabum,
Drobna mala šičica? " " —

3. Vzemí mene, vzemi mene,

Drobni mali ptiček si:

Tva bu hrana, mâ bu hrana

Drobni mali červčki;

Tve bu pitje, mê bu pitje

Mluta Kolomijica;

Tva bu hiža, mâ bu hiža

Drobno malo šerniče,

Tve bu serce, mê bu serce

Samo jedno sercece. !³ —

2. Hod' k meni, hod' k meni,

Drobna mala ptičica. !²

Valjavec, Prigovjate

X. 7)

S 254

Homci mašeraju po polju širokom,
Fesen je med njimi, kiso o ljubo imo,
Nemre mašerati, oče nam ostati:
Kopajte mi jamo pri svetom Ivanu,
Na južno gliboko, na zahljjo široko,
Tamno zorkopajte moje belo selo,
Kuni ostavljajte moje deano rosko,
Za njo privežite moga vranca konja,
Koj me konjič plače, da me ljuba ne
Pletite mi vrta v okol groba moga,
Vnjega zasaajte hito rožmarina
Sito rožmarina, hitico pelina.

Aprin: XX, na str. 21 II knjige te gliboke
Korupko II, 118

Ljudite mi mosti z moji beli kosti
 Od mojega groba do me ljube dvora,
 Kov se bo setala moja mila Praga
 Z bosimi petami, z gorkimi suzami,
 Rozmarin terjala, pod pete metala,
 Pelinok terjala, k srcu zavijala:
 „Pelinok, pelinok, žulfo cvetje moje!“
 Delajte mi klopi z moji beli kosti,
 Ki mim kruden pede, na nje da si sede,
 Na nje da si sede, za dušo se zmisli.
 Poprajte mi zdenca z moji črni oči
 Ki mim žejen pede, vode se napije,
 Vode se napije, za dušo se zmisli.

Š 1160

X.

Švédem.

† Tuži junak, tuži v madjarški vuži,
 V madjarški vuži, vusred Felivara,
 Vusred Felivara vusred železju,
 Vusred železju, v belom remenju,
 Černo keroco soči po belom remenju:
 Skupi mene, majkla, ste madjarške vuži!

Vusred Felivara, vusred železju,
 Vusred železju, v belom remenju.
 Černo keroco soči po belom remenju:
 Skupi mene, očka, ste madjarške vuži!
 „Sinok moj ljubheni, Holko za te prose?“
 Za me ti prosijo tri vrane Konjice,
 Tri vrane Konjice, nigdar ni jokane,
 Nigdar ni jokane, nigdar ni seboane.
 „Rajši te zabiti, neg za te brojiti!“

Tuži junak, tuži v madjarški vuži,
 V madjarški vuži vusred Felivara,
 Vusred Felivara vusred železju,
 Vusred železju, v belom remenju,
 Černo keroco soči po belom remenju:
 Skupi mene, majkla, ste madjarške vuži!

„Smek moj ljubleni, kolko za te prosce?“

Za me ti prosiju tri bele gradove,

Tri bele gradove nigdar ni setane,

Nigdar ni setane, nigdar ni vaspnjene,

„Rajši te gobiti, neg za te brojiti!“

tuži junak, tuži ve madjarški vuži,

Vu madjarški vuži vures Felivara,

Vures Felivara, vu sivom železju,

Vu sivom železju, vu belom remenju,

Črna kerovu toči po belom remenju:

Skupi mene, draga, ste madjarške vuži!

„Dragi moj ljubleni, kolko za te prosce?“

Za me ti prosiju sto zlati cekinov.

„Rajši ti brojiti, nego te zgubiti!“

Obiden.

1. Šel maček v Kovacijo,

Kaj bu maček v Kovaciji?

2. Bude maček iglu koval,

Kaj bo maček z iglom delal?

3. Bude maček vreču šival,

Kaj bu maček z vrečo delal?

4. Bude maček žir nabiral,

Kaj bu maček žir delal?

5. Bude maček svinje hranil,

Kaj bu maček svinjom delal?

6. Bude maček salo imel,

Kaj bu maček salom delal?

7. Bude maček kolo magal,

Kaj bu maček s koli delal?

8. Bude maček v senjem išel,
Kaj bo maček v senju delal?
9. Bude maček ženu kupil,
Kaj bo maček ženom delal?
10. Bude maček ženu ljubil,
Cin cin simbole! ^{Obidem.}

562

✓ XI.

1. Po věrtu je špancirala,
Pa rojice nabirala,
De si bo pušela delala.
2. Iz rojmarina nemškega,
In nageljna erbečnega
In nageljna erbečnega.
3. S solzami ga je spirala,
S černo nitko povijala

- S černo nitko povijala!
4. Al živ si Anželj, al mrtev,
Po pušela vendar boš prišel,
Po pušela vendar boš prišel.
5. Enojst je ura udarila,
Anželj na okence terklija,
Anželj na okence terklija!
6. Al živ sem Anželj, al mrtev,
Po pušela venter sem prišel,
Po pušela venter sem prišel.
7. Ženo rotko je odpirala,
S ta drugo ga je obimala,
S ta drugo ga je obimala.
8. Hitro se je napravila,
De bo z Anželjnom rajžala,
De bo z Anželjnom rajžala.

9. Na konjcah ti sebi jo posadi
In hitro hitro mi zverci,
De vse spraviš njej nazaj leti.
10. Kamor predelec priveta,
Do jenga polja ravnega,
Do jenga polja ravnega:
11. Pogledj, pogledj, deklesce ti!
In pa povej, al strah te nij?
In pa povej, al strah te nij?
12. Lune in zvezde svetijo,
Merlici hitro jezdijo
Merlici hitro jezdijo.
13. Kaj bo me strah, kak bo me strah,
Sej o' ti pri men', moj Anzeli mlad;
Al puosti v miru mertve spat!

14. Luna in zvezde svetijo,
De nama kraj' čas delajo,
De nama kraj' čas delajo.
15. Se hitriše naprej verci,
De vse spraviš njej nazaj leti,
De vse spraviš njej nazaj leti.
16. Se spetji prav' in govori:
Pogledj pogledj, deklesce ti!
In pa povej, al strah te nij?
17. Luna in zvezde svetijo,
Merlici hitro jezdijo,
Merlici hitro jezdijo.
18. Kaj bo me strah, kak bo me strah,
Sej o' ti pri men', moj Anzeli mlad;
Al puosti v miru mertve spat.

19. Luna in zvezde svetijo,
De nama kraj' čas delajo,
De nama kraj' čas delajo.
20. Še hitriše naprej derši,
De vse spred' njih nazaj leti,
De vse spred' njih nazaj leti.
21. Še v tretje prav' in govori:
Čoglej poglej, deklesce ti!
En pa povej, al strah te nij?
22. Luna in zvezde svetijo,
Merliči hitro jezdijo,
Merliči hitro jezdijo.
23. Kaj bo me strah, kaj bo me strah,
Sej o' ti pri men', maj' anželj mladi,
Al pušči v miru mrtve spati.

24. Luna in zvezde svetijo,
De nama kraj' čas delajo,
De nama kraj' čas delajo.
25. Še hitriše jo zaverči,
De vse spred' njih nazaj leti,
De vse spred' njih nazaj leti.
26. Kamor prebalec' priveda,
Do britofa žegnanege,
Do britofa žegnanege.
27. En grob se tamkej razdeli,
Anželj se v njega položi,
Anželj se v njega položi.
28. Na čerini grob se je zagregnila,
Svojo dušo izdihnila,
Svojo dušo izdihnila.
- Ibitem

1. Komar se je ženil,
Muhó si je vzél. —
Komar je mož, komar je mož,
Komar je možna glava.
2. Gostovanje je bilo
V hiši na polici. —
Komar je mož / se ponavlja vedno!
3. V hiši na polici,
^{buča, tikva}
Nóter v herganjini itd.
4. Bila je kuharica
Tetiva stenica itd.
5. Prisel bóter keber,
Prinesel kó reber, itd.
6. Prísla bótra buča,
Prinesla kóv kruha) itd.

7. Béli kruh so jedli,
Brazino*) pa pili, itd.
8. Obav je bil govec,
^{ker ima}
Zakoj? ma oster gobec itd.
9. Komar je z muho plesal,
Da se je zemlja tresla, itd.
10. Muha nij' dobro skočila,
Komarja razpejila, itd.
11. Komar vzeme poleno,
Zajene muhi v koleno itd.
12. Muha ometela,
Se tisti dan je umirala, itd.
13. Komar je bil udovec,
Nikdar več ženolovec, itd.

*) F. j. brazina = ambrozija
(Bierwürze, Dünmbier). Glej str. 62. op.

14. Takosna je bila

Komarjeva gostilja. *id.*

*f. Jafa. med Sravnico in Penic,
co D. Ferstenjak, nat. Glavnika
1868, str. 294).*

1867?

560

XVIII.

Oj svetel, svetel grad stoji,
Pred gradom so lipa tri,
Pred gradom so lipa tri.
Pod lipam zbor častit sedi:
Vredi svetli gospodar,
Vredi svetli gospodar!
Rožič zvit prime v roke
En piška, - tresajo se gore.
Prvič zapiska, zarožji,
Čer sluzabnik tu stoji.
Kaj se, Kaj se po svet gor?
Sovej nam zdej sluzabnik ti!

22 Jez pridem z perve sežele,
Vnji vesel, dobri ljudje
I selim svetom v mir žive!

Drugič piška, zarožji,

Drug sluzabnik tu stoji.

3 Kaj se, Kaj se po svet gor!

Nam razloži sluga ti!

22 Jez pridem z druge sežele,

Tjer Polkonji so doma

Za vojake navajeni.

Kot blisk so urni in strasni,

Pesoglove uganjajo,

Li nič človeštva ne vedo!

V tretjič piška, zarožji,

Tretji sluzabnik tu stoji.

3 Kaj se, Kaj se po svet gor?

Nam razloži, služabnik ti!¹⁵
 » Jez privedem iz tretje dežele,
 Tjer doma velik ljudje
 Gore na gore znasajo,
 Prot neb' sopihajo in šturmajajo,
 Pa kolikor viš se vzdigujejo,
 Hujš jih strele bijejo.²⁷
 Všetertic² piška, zarožje,
 Očert služabnik tu stoji.
 » Kaj se, kaj se po svet godi,
 Nam razloži služabnik ti!¹⁵
 » Jez privedem iz četrte dežele,
 Tjer tice kraljestvo si derže,
 Železne kljunc, paroklje majo,
 Prot s pogledom otravajo,
 Med sabo v strašni vojski živé,

Po toča merlin² na sta leté.²⁷
 Vpetih² piška, zarožje,
 Peti služabnik tu stoji.
 » Kaj se, kaj se po svet godi,²
 Razloži nam služabnik ti!¹⁵
 » Jez privedem iz pete dežele,
 Tjer si zver kralja derže,
 Vsaka želi več imet,
 Pa mora še za se vstrah živet.
 Včranje, slenje noč in dan,
 Sacen, komur to nij znano.¹⁰³
 Všetih² piška, zarožje,
 Šest služabnik tu stoji.
 » Kaj se, kaj se po svet godi,²
 Nam razlož, služabnik ti!¹⁵
 » Jez privedem iz šeste dežele

Tjer gospodavjo modre glavé,
Skrivnosti preteljujejo.

Sivobranci znajo govorit,
Kakor bi rojce sadil,

Njit bi zmerom lahko poslušal,
De b' ne jedel in ne pil. " "

Vrednič piska, zarožni,
Sedni slujabnik tu stoji.

"Kaj se, kaj se po svet godi?"
Nam razlož, slujabnik ti!
"Iz pritem iz sedme dežele,
Tjer junac kraljujejo;
Proverkol po svet grede,
Junavka pojejo, gode,
Niv jim pretežka nij,
Si zaslužiti kaj dosti.

Primur doseže kol morje,
Njit boudera se permole,
Svetinjč jih spremljajo,
Tret nesrečam varjejo " "

Vosmič piska, zarožni,
Ena ptica perleti.

"Kaj se, kaj se po svet godi?"
Razlož nam ptica drobna ti!

"Iz pritem iz osme dežele,
Kamur od tod nišče ne gre;
Device kakor tuž žene
Same brez mozi kraljujejo.
Njit lepote je vse krotko,
Bodisi zver, al kar živo.
Njit dežela Kolovozija,
Z zlatni hrib ograjena;

Po glatem peski vode sekó,
 Rožice božji Duha dajó.
 Ko b' hrošel dežel vzeti,
 Bi mogel umret brez milosti,
 Viš z neba bi bli nam pomoč.
 Paterjenje miru ti dam pisano,
 I isto kerujo podpisano,
 De v Corigori nij zbrisanó.
 Devetič piška, zorožó,
 Ročica bela perleta;
 Odložila je tri peres,
 Deklica je kot z nebes.
 Kaj se, kaj se po svet godi?
 Razloži nam zdaj, ročica, ti!³
 r'ez sem iz devete dežle' Jelenice,
 Do nas noben prít ne znae.

Jez ti za gotov povém,
 Per nos žene kraljujese,
 Ti več ko drug ljudje veš.
 Per nos moja se je dobit,
 Ti černo šolo znašo učít,
 Sebe in kraljestvo skrit.³³
 Potlej je odperla škatelec,
 Iz nje potresla štipico.
 Zginila je Jelenica,
 De se nij vedlo kod in kome,
 Ko blisk je odletela sam.
 Svetli gospodar tak govori:
 Z ženstvam se ne bojujemo,
 Mirne per miru pustimo;
 Tesoglavcev ne potrebuje mo,
 In tako per miru ostanemo.

1. Jaz. na Gorenjskem H. Vraj,
Antonijska v Glasn. 1868 št. 2011.

Š 234

XIV.

x Španjšice (gantijska ver.
na).

Lepe španjšice cvetele,
Drobne ptičice so pele;
Mina je solze sočila,
Tihó sercu govorila:
"Bolno serce, vert pelena,
Ka-te roža ni nobena;
Vse je gáte ocvetelo,
Kom, sirota, še boš delo?"
Lepe španjšice cvetele,
Drobne tičice so pele;
Mina je solze sočila,
Tihó sercu govorila:

Bolno serce, prazno cvetja,
Bres veselja si in petja;
Ka-te tiče so odpele
Plavke pesni in veselo!"

Lepe španjšice cvetele,
Drobne ptičice so pele;
Mina je solze sočila,
Tihó sercu govorila:
"Španjšice bom vse pobrala,
Z njih si posteljo postlala;
Tičice bom polovila,
Briske pesen jih učila?"
Španjšic si je res nabrala,
Z njih si posteljo postlala;
Tičic si je nalovila,

Res jih pesen je učila:
 „Ljubček, tebi vsakdan huje!
 Kaj si neki šel na tuje?“
 Mino ti bo smert vsnubila,
 Britka žalost jo umorila.
 Spoujčice ble orvetele,
 Ble so suhe že in vele;
 Mina je bla v njih zaspala,
 Nihdar več ni iz spoujčice vstala.
 Ljubček pride z daljnih krajev,
 Pa prepozno dohaj mlajev
 Tjence so pesni pele,
 Pa zanj britke, nevesele:
 „Ljubček, tebi vsak dan huje!
 Kaj si neki šel na tuje?“

Mino ti je smert vsnubila,
 Britka žalost jo umorila?
 /: Kabral v idrijških krikih
 Rodoljub Ledinski, Novice
 1856, l. 62: /—

XV. Osvetca. Š 142

Angelj imel lepo ženo,
 Pa se je vedno bal za njo,
 Da b' mu ne bila ograbljena.
 Enkrat se je primerilo,
 Da Angeljua domá ni blo,
 Da piveta popotna dva,
 Popotna dva, oba mlada,
 Za slatko vince dajata,
 Slencico napajata,
 Pač dolgo zapeljavata,

Da sta jo sabo spravila.
 Ko je Anželj domu prišel,
 Družino vjokano navēl:
 „Kaj vam pa je, družina vi,
 Ker ste tako vsi vjokani,
 Ker ste tako vsi žalostni?“
 „Nam bit je noja vjokanim,
 Nam bit je noja žalostnim,
 Nam naša mati je vgrabljena.
 Prišla sta k nam popotna dva,
 Popotna dva, oba mlada,
 (ta slavno vince dojala
 Nasih mater napajala,
 Tak dolgo zapeljavala,
 Da sabo sta jih spravila.“³

Tako jim Anželj govori:
 Ustanite hitro, blapvi vi,
 Sedojte mi konjiceha,
 Konjica mojga belceha!“
 Tripasal si je oster meč,
 V meč, jermen vis ruder,
 Tako premočno mi zverci,
 Da ogenj mu spod nog persi,
 Kamoa daleč priverjal je,
 Kjer most forlaustki gibem je.
 „Kaj mostom kroha čeren vran.
 „Le tiho, tiho, černi vran,
 Bom ti nosilo dobro dal,
 Da si ga bodeš sam jemal!“
 Naprej, naprej mi spet zverci

Da ogenj mu spod nog perva,
 Kamor prebalec priderca
 Proti deveti jezeli,
 Tje k ostarji zivani.
 Na prag ostirka stala je
 Sop kljucev v roc derjalaje.
 „Al mate kaj sladak teran?“
 „Moris, cez morje pripeljen?“
 „Al v vaši hiši zivani
 Gai mizo pivcev kaj sedi?“
 „Ga mizo sta popotna dva,
 Popotna dva, ova mloda;
 Sebo imata žensko telo,
 Žensko telo, močno lepo.“
 Angelj v hišo berž hiti

In tako pravi, govori:
 „Bog daj vam vsem veselim bit,
 Bog vam pomogi jest in pit!“
 Potem potegne ostri meč,
 Obema verje glavci preč.
 „Mencina prav, Gorje, gorje!
 Oh kaj bo, kaj bo zdaj za me.“
 Na konjca k sebi jo posadi,
 Po beli resti zuderca.
 Trehitro mi derčala sta
 Do mosta spet forlanskega.
 Nad njima krova čeren oran,
 „Le tiho, tiho, čerui oran,
 Ti bom rosilo dobro dal,
 Da si ga bodeš sam jemal.“

62.

Potem potegne ostri meč,
Alenci verže glavico pres,
Le to žene zapomnite,
K svoje moje popravišate!

Narodna iz Klec, zap.
M. V. Novice 1856, l. 86.

„Porežina“ se v navik pecit in prav,
gicah mnogokrat omenja. Pohorci pa,
vijo, da se kuha iz trave, katere
v kresni noči od 12-1^h na najvi-
šem vrhu grante in se razve-
te. — „Grake“ pritejo do rje, ker
imajo kramplje. Novice 1859,
str. 86. —

Porežina (Porežina) imenuje se kraj
in samostan na severnem delu otoka
Cres, ob velikih vratih — pristo grante
ali Canale di Porežina. (Prim. Jakob
Lupan, Die acht glagolitischen Klöster
im Königreiche Illyrien, Illyris-
ches Blatt, 1831, st. 15).

